

Kritiek op Toetsings-commissies Euthanasie

Katholiek Nieuwsblad, 11 oktober 2013

door Jan Peeters

KatholiekNieuwsblad

Er is fundamentele kritiek op de Regionale Toetsingscommissies Euthanasie. Aanleiding is de dood van een zeventigjarige vrouw die “ondraaglijk” zou hebben geleden onder haar blindheid. De stervenshulp die zij vorig jaar kreeg werd daarom als “zorgvuldig” beoordeeld.

“Ondenikbaar” dat iemand uitsluitend door blindheid ondraaglijk lijdt. Zo reageerde secretaris Rob van Vliet (67) van de Oogvereniging maandag in Trouw op het bericht over de stervenshulp. Zaterdag meldde de krant dat blindheid voor de vijf Regionale Toetsingscommissies Euthanasie voldoende reden kan zijn voor hulp bij zelfdoding.

Een ‘crime’

De vrouw vond vorig jaar haar einde in de Levenseindekliniek, een initiatief van de Nederlandse Vereniging voor Vrijwillige Euthanasie (NVVE). De vrouw was slechtziend geboren en na verloop van tijd nagenoeg blind geworden. Ze zou al acht jaar een doodswens hebben gehad en verschillende zelfmoordpogingen hebben gedaan. Ze wilde niet naar een verpleeghuis en evenmin een blindengeleidehond.

Volgens behandelend arts Lia Bruin (55) van de Levenseindekliniek leed de slechtziend geboren vrouw eronder dat kleding kopen, “iets waarvan zij hield” een “crime” was geworden. Ook de gedachte dat ze misschien onwetend met vlekken op haar kleren zou lopen terwijl ze zo van netjes hield, was een van de dingen die de specialist ouderenzorg overtuigde van haar lijden.

‘Geen benul’

Van Vliet zegt in Trouw niet te geloven dat blindheid de enige reden van het als ‘ondraaglijk’ beoordeelde lijden kan zijn. Vooral mensen die op latere leeftijd en in korte tijd blind worden kunnen het heel zwaar hebben, maar zij kunnen goede professionele hulp krijgen om met hun handicap om te leren gaan. Volgens Van Vliet, die zelf van jongsaf blind is, begrijpt de verpleeghuisarts er niets van hoe het is om blind te zijn.

Hij plaatst grote twijfels bij het inlevingsvermogen van Bruin. Die geeft in een groot interview in *Trouw* als voorbeeld dat zij zich, toen zij met haar kleinkind in zee stond, verbeelde hoe het zou zijn om blind te zijn en daarmee haar kleinkind mogelijk zou verliezen en nooit meer zou zien. Als je daar bang voor bent, moet je dat niet doen, reageert Van Vliet. “Blinden zijn toch niet achterlijk?”, maar ‘ondraaglijk lijden’, daar komt het volgens hem niet bij “in de buurt”.

Volgens hem is er geen advies ingewonnen bij de Oogvereniging. Hij is er zeker van dat professionele blindeninstellingen het advies nooit ondersteund zou hebben. Van Vliet is bang, zegt hij in *Trouw*, dat de toetsing door de Regionale Toetsingscommissies Euthanasie wordt uitgevoerd door mensen die geen flauw benul hebben van wat blindheid voor iemand betekent.

In de steek gelaten?

Psychiater Klaas-Jan Pos van GGZ Midden-Nederland zegt in een opiniebijdrage in *Trouw* dat de vrouw door haar verzoek in te willigen mogelijk meer in de steek is gelaten dan wanneer dat was geweigerd. Hij poneert de stelling dat het een misvatting is dat lijden het leven zin- of betekenisloos maakt. Hij baseert die stelling op de observaties van de Oostenrijkse psychiater en voormalige concentratiekampgevangene Viktor Emil Frankl (1905- 1997). Degenen die de kampen overleefden, waren niet zozeer de fysiek sterksten, maar degenen die ondanks of te midden van de gruwelen hun leven betekenis wisten te geven of hun waardigheid behielden.

Frankl ontwikkelde een vorm van psychotherapie die mensen helpt de zin en betekenis van hun leven opnieuw te ontdekken ook al lijkt die door de omstandigheden te zijn ontnomen. Pos noemt het een vorm van “hulpverlening die uitgaat van de absolute waardigheid van de mens die onder geen enkele omstandigheid verloren kan gaan”.

De kern

Op basis van wat er nu bekend is, blijkt nergens uit of ooit met de vrouw besproken is “over hoe valide haar definitie van waardigheid was”, schrijft Pos, die daarmee de kern raakt van de problematiek rond euthanasie en zelfdoding. In feite, schrijft Pos, is de vrouw, door haar verzoek tot zelfdoding in te willigen, bevestigd in haar overtuiging dat haar leven zinloos en onwaardig was geworden. Daarmee “hebben we deze vrouw mogelijk meer in de kou laten staan dan wanneer haar de hulp bij zelfdoding was geweigerd”, aldus Pos.

Overgenomen met toestemming van Katholiek Nieuwsblad.